

Szerkesztőség:

Kazinczy-utca 1. sz. I. em. (Király-utca sarkán).

Kiadóhivatal:

Wolf M. könyv- és papírkereskedésben, Király-utca, Hattyu-épület.

Megjelenik vasárnap kivételével mindennap este 5 órakor.

PÉCSI ÚJSÁG

„PÉCS”

POLITIKAI NAPILAP

Előfizetési árak:

Helyben:

Égész évre. 10.—

Egy hóra. . . 1.—

Vidékre:

Égész évre. 12.—

Egy hóra. . . 1.20

Egyes szám ára

Pécsen 4 kr., vi-

déken 5 kr.

Egyes számok

kaphatók minden

lapelárusítónál.

Pécs, 1894.

Szerda, április 18.

92. (115.) szám.

A részletes tárgyalás.

F—y. A számok hatalma óriási erőnek bizonyult ezuttal is. A 175 szavazattöbbség az ellenzékét a képviselőházban a szó legszorosabb értelmében szétzúzta. Soha ilyen részletes tárgyalás egy annyira fontos törvényjavaslatnál! Ha az igazságügyminiszter kívánta volna, a törvényjavaslat még ma végleg le lett volna tárgyalható; de ő csupa előzékenységből és kedveskedésből ma rögtön ráállt Apponyi gróf kívánságára, hogy a javaslatnak azon része, mely a válási okok megállapításáról szól, holnapig függőben tartassék, hogy az Apponyi Albert gróf által jelzett módosítások és indítványok addig a képviselőktől megfontolás tárgyává tethessenek.

Sajnos azonban, hogy Apponyinak mai indítványai két olyan dolgot bizonyítottak, a melyek egyikét valóban az ember sohasem képzeltette volna el Apponyi grófról és másika csak megerősítette azt a hitet, a melyet Apponyi az utolsó hetek alatt tanúsított magatartásával magáról felkeltett. Apponyi gróf egészen szolgálatába állott nemcsak az ultramontanizmusnak, hanem egyenesen a katolikus papoknak. Ma t. i. kerülthet azon egész jámboran egy oly indít-

vánnyal lepte meg a házat, mely látszólag meglehetősen egyszerű s még méltányosnak is tartható, de semmi egyebet nem tartalmaz, — mint azt, hogy kerülő uton behozásuk a törvénybe tulajdonképpen a kötelező egyházi megállás a házasságoknak. Ő t. i. azt kívánja, hogy abban az esetben, midőn a völegény, vagy a menyasszony házastársának megígérte, hogy a polgári kötés után a templomban még egyszer összeadja magát a pappal és ez a házasság ezt akárminő okból utólag megtagadja, ez bontó oknak mondassék ki. Hogy mire való ez, csak az tudja, a ki ismeri azt az állandó összeköttetést a papoknak a családi élettel éppen olyan momentumokban, a mikor az egyének legfogékonyabbak a papi besugások iránt, az ilyenek elfogadása teljesen lehetetlen. Nem is képzeltető, hogy a képviselőháznak csak egy kis része is ráálljon.

Második indítványai, mely szintén teljesen ultramontán izű, még azt is bizonyítja, hogy ő tényleg a törvényjavaslatot el sem olvasta, sőt mi több, az ő állandó besugója, S á g h y tanár ur szintén nem olvasta el a törvényjavaslatot, mert másként lehetetlenség elképzelni, hogy előálljon avval a kívánsággal, hogy abban az esetben, ha valakinek házastársa

holtja nyilvánított és ez az egyén újból házasságot kötven, a holtja nyilvánított házasság fel előkerül, az utóbbi házasság jóhiszeműsége is meg legyen támadható, mert ez esetleg a házasság felnekelési conflictusba kerülhet, pedig ezen indítványra nem volt semmi szükség, mert a törvényjavaslatnak egy előbbi szakasza egészen világosan kimondja, hogy ha tévedésből történt a házasságkötés, az megtámadható. Ebben az esetben pedig csak eléggé kétségtelen a tévedés.

Nem kevésbé furcsa Apponyi grófnak azon követelése, hogy házasságtörés esetében a bűnösnek kijelentett fél bizonyos időn belül, legalább három évig, ne köthessen újra házasságot.

Ez is tetszetősnek látszik, pedig erkölcsi szempontból ez a legveszelmesebb és legindokolatlanabb. Mert ez a házasság fel mit fog tenni? Egyszerűen vadházasságban él és a legjobb esetben, a három év leteltével, megköti a házasságot, de többnyire éppen nem ez fog bekövetkezni, hanem, még ha gyermekek vannak is, egyszerűen nem köti meg a házasságot ennyi idő múlva, pedig nem szabad feltételezni, hogy Apponyi gróf ilyen állapotokat akarna elősegíteni.

A Horvátországra vonatkozó szá-

A „PÉCSI ÚJSÁG” tárcája.

Budapesti apróságok.

A nagy temetés után, vasárnap délután újra Budapest utcáin találmam magam. 14 nap — és mily változás. Április 1-én fekete volt fővárosunk, fekete a gyászolt, mely külsőleg is kifejezésre jutott, fekete az emberáradattól, mely mint hangyaboly nyüzsgött az utcákon, melyeken alig lehetett közlekedni. Olyanok voltak Budapest élénkebb utcái, mint a párisi boulevardok 4—5 óra tájban, és ma a gyász hozta is össze ezen embertömeget, mégis érdekes volt annak megfigyelése, mily büszkén és öntelten lépkednek a magyarok Budapest utcáin, a főváros terein, boldogitva azon tudat által, hogy ez a mi fővárosunk, melynek igazi életet csak a vidék adhat! Vasárnap azt-ott ismét ott jártam, hol két hét előtt. Itt-ott, különösen a nagy forgalomból kiéso utakon még búsan lengedeznek a Kossuth-szászlók, némely helyen a balkonokról foszlányokban lóg le a sötét draperia. Olyan benyomást tesznek az emberre ezen maradványok, mint mikor valaki jól kisorja magát, könyvtengere már kiapadt, és akkor elvélve még egy-egy könyvessepp eszállandik meg szeméin.

Pedig Budapest alaposan kisorja magát. De az az utólagos könyvessepp nem akar mutatkozni. Sőt úgy találmam, mintha az a hetekig elfojtott vigás most elemmentű, fokozott erővel tört volna ki. Mindenütt muzsika szól, színházok, orfeumok esténként telve vannak mulatózókkal, a színházak kintűnő üzletek csinálnak (nem az operaházról van szó), a jegyeket előre elkapkodják, és ha egy új szindarab valamit ér, kész a nagy siker. Mulatni, szórakozni vágyik mindenki: az előkelőbbek, kik fürdő nélkül el sem képzeltető, otthon már esomagoltatnak és tanulmányozzák a fürdőprospektust, a szerényebbek Budapest környékén, Budakeszen, a Svábhegyen, zugligetben, Nagy-Maroson, Gödöllőnek néznek nyári lakások után, melyek mindinkább megrágnak, mennél általánosabbá válik a budapestieket száksége, hogy nekik nyári lakás után kell nézni. Haldoklik ez a budapesti saison. Mennél melegebben tűz le a nap, annál gyorsabban szakad vége az időnyeknek, és ha most vasárnap délutánokon egyik elegáns koozi, szépnél szebb hölgyekkel kergeti is a másikat a budapestiek Boi de Boulogne-ában, melyet itt úgy neveznek Andrássy-ut—városligt, tizesz paripák száldalunk is a lovasok sötányain, és az ember magát

e helyen pillanatokra igazán világvárosi lakósnak képzeltető, — nem sokáig tart ez már így, elesődesedik Budapest, az aszfalt izzó tüzet lölhel vissza, a fakockaburkolat mintha égne lábaink alatt, a levegő mintha meg volna tömve miázmákkal, — és ez évben a városlatot sem élvezheti majd teljében a hivatalnok, a ki el nem mehett Budapestről, és a szegény ember. Megkezdődnek az építkezések a nulleniumi kiállításra, mely oly nagyszabású lesz, hogy biz a városligt legnagyobb része áldozatul fog esni ez építkezéseknek. Impozinánsabb volt az a terv, mely Budán a Gellérthez bevonásával a Lágymányoson akarta a kiállítást rendezni, de bármily bátrak, sőt vakmerők styl és izlés dolgában a budapesti építészek, e terv kivételéhez nem volt elég bátorságuk, tán hiányzott az anyagi képesség is, hisz tudjuk, sajnos hogy tudnunk kell, hogy a magyar nemzet legnagyobbszéri alkotásainak megteremtésénél egészen önmagára van hagyatva, mert az udvar és a főhercegek csak Bécsét ismerik, csak Bécsért áldoznak, míg Magyarországot saját erejéből, sok küzdelem után küzdötte föl magát mai magaslataira, hogy Budapest a világ legszebb városai között előkelő állást foglal el.

kasz teljesen meg van állapítva az ellenzékkel. Ez az egyetlen még függőben maradt pont tehát nem fog semmi nehézséget sem gördíteni a sima elintézés elé. Ellenben az uralkodó család tagjának házasságára vonatkozó intézkedések most már aligha vehetők föl a törvényjavaslathoz, mert eziránt végleges megállapodások a a mérvadó tényezők közt nem történhetek meg s így fennmarad az az egyedüli út, hogy erre vonatkozólag egész külön törvényt alkottassék, ami tulajdonképpen helyes is, annál is inkább, mert kétségtelen, hogy ezzel összefüggésben Ausztriában hasonló törvényt kellene megalkotni.

A szerényesség netovábbja. Gyászbaburult Hunnia, ki csak imént földelt el nagy fiad legnagyobbját, né essél kétségbe, hogy nincs többé magyar, kire a „nagy” jelző ráillik. A sors nem oly mostoha hozzánk, szegény magyarokhoz, hogy ne lennének nagyjaink, mert ezek hián mi lenne belőlünk, törpékből? És ha kérdétek hogy ki is hát tulajdonképpen az a „nagy” magyar, a kire lelkesült büszkeséggel kell tekintenünk, hát csak olvassátok el Atzél Péter nemzeti párti képviselő levelét, a ki, noha megszavazta a kötelező polgári házassági törvényjavaslathoz, pártvezére: a gróf pedig nem szavazta meg, föltétlenül híve maradt Apponyinak és a vele (Atzél-al) elvi ellentétbe került nemzeti pártnak. Követi pedig Apponyit a jövőben is, mert benne összpontosítva találja három legnagyobb hazánkfőnek legjelesebb tulajdonságait: bírja gróf Széchenyi gyakorlati fölfogását, Deák Ferencé böles méréseket és Kossuth Lajos ragyogó ékesszólását s mindhármuknak az önföldaldozású menő hazaszeretét. „Orvendj tehát Hunnia, megvan már a legnagyobb magyar, a ki sokkal nagyobb, mint voltak az eddigi nagyok, mert azok összes jó tulajdonságait kiegészítve bírja. Csak az a kár Apponyinál, hogy gyakorlati fölfogása eddig még egy kérdésben, egyetlen politikai helyzetben sem érvényesült; hogy böles mérésekkel beteges ambíciójának korlátoltságára nem fordítja, hogy ragyogó ékesszólását hibás politikájának leplezésére kénytelen elfecsérelni és hogy önföldaldozó hazasze-

rete ne tudja vele beláttatni, hogy ő nem a képviselőház többségének, hanem csak egy törpe kisebbségnek önmagát paralizáló vezére. Hanem azért Atzél Péter bizik benne és nem tudja fölfogni, hogy azok, kik a nemzeti pártból megszavazták a kötelező polgári házasságot, miért lépnek ki a pártból, melynek vezére és zóme a kötelező polgári házasság ellen szavazott, mikor a pártvezér is, a párt is kijelentették, hogy e szavazásból nem kell levonni a konsekuenciákat. Bánják is ők, megvan-e a párttagok között az elvi szolidaritás. A fő, hogy a párt együtt maradjon a gyakorlati fölfogás, böles mérésekkel, ragyogó ékesszólású és hazáját önföldaldozó szerető vezér alatt, a ki immár nyugodtan alhatik, mert Atzél Péter megtette a legkitünőbb magyarnak. Igazán kár, hogy Magyarország közvéleményének tulnyomó része nem az Atzél Péter szemérvén látja Apponyit. De ugy kell Magyarországnak, miért nem nemzeti párti. Ez esetben Atzél Péter kritikáját is igen természetesen és szerényen tartandó az egész ország. Mig most néhányan még eltérő állásponton kénytelenek sanjagorogni.

HIRROVATUNK.

Pécs, április 17.

— **Kossuth-gyász a kereskedelmi iskolában.** A pécsi kereskedelmi középiskola a Kossuth ünnepélek alkalomával veszté maradt a többi középiskolák mögött. Vasárnap délelőtt 6 óráig megünnepelt kegyelettel a nagy férfiú emlékét, az intézetnek feketére bevont egyik osztályában. Szerényen, csak a tanírák és növendékek jelenlétében, de mindamelllett meghatóan Bókó Ferenc, az önképzőkör elnöke tartotta a megnyitó beszédét. Az érdemes öreg tanár szónoki hővel, gyönyörű nyelvezetével s közvetlenséggel esetelte a negyvennyolcas eszmékkel kapcsolatos eseményeket, melyeknek messze kimagasló eszespontja Kossuth Lajos volt. Majd elvezetett bennünket a kereseti temetőbe, ahoz a sírhoz, mely a magyar nemzetnek oly drága s mely az igaz hazaszeretetének örök hirdetője. Értelmesen olvasta föl Molnár J. III. évi hallgató „Kossuth Lajos dialutáj” című leírását. Szépen és melegen szavaltá Porgesz Jenő I. évi hallgató „Nem izen már többé” című költeményt, Glüek Ferenc pedig a „Kossuth Lajos iltón” című, Réder Győző

II. évi hallgató „Kossuth Lajos emléke” címmel olvasott föl igen ügyes megemlékezést. Sok tehetőséget s értelmes fölfogást árultak el: Wolf Jakab II. évi „Haza jött már”, Rosenfeld Mór II. évi hallgató „Kossuth”, Farkas K. I. évi hallgató „Fiamhoz”, végre Nagy Akos III. évi hallgató „Kossuth sírja” című költemények szavallásával. Targyon kívül szólt még Kossuth ény Ignácz tanár, ki igen érdekesen emlékezett egy látogatására, melyet többek társaságában nagy hazánkfiaán Turinban tett. A hallgatók fekiült figyelem mellett elbeszélte, hogy miképen fogadta őket Kossuth Lajos, hogyan s miképen társalogtak egymással. A rögtönzött beszéd egyszerűségével, kellemővel és mesterkéletlenségével közvetlenül hatott.

— **Kanonoki installációk.** A fokozatos előlétetekkel iredesébe jött kanonoki stallumok betöltése ma ment végbe reggel 9 órákor. Zsínkö István kinevezett kisprefekt, olvasó kanonok installálta Troll P. Ferenc kinevezett kisprefektot, ki szép szavakkal fordult a káptalanhoz, s végül installálta Zsínkö Istvánt kisprefektot olvasó kanonokká szépen emlékeztvén meg Zsínkö Istvánról, hogy még gyémánt misés pap soha abban a kanonoki székben nem foglalt helyet. Zsínkö István után Dobszay Antal örkanonok vezette be az enéklő kanonok székébe, figyelmeltvén őt az enéklő kanonok jogaira, méltóságára és kötelességeire. Majd Dobszay Antal installálta Szeifrits Istvánt, Valter Antalt, Lechner Jánost, Szereley Jozsefet, Hanny Gábot, s végül meleg szavak kíséretében melyben kitartásra és küzdelembe bizdította Spiesz János és Pozsgay Jozsef újonnan kinevezett kanonokokat. Az egész ünnepély Te Deum zárt be, mely után Pozsgay Jozsef fiatal kanonok mondott misét.

— **A tanföldalduóság köröböl.** A valás- és közköztalduági miniszter fölhatalmazta Labheimer Róbert pécsi segédtanföldaldugyelőt, hogy Salamon tanföldaldugyelő távolléte vagy akadályoztatás esetén őt a közigazgatási iltéleken helyettesítse.

— **A filharmoniai hangverseny napja** ismét változott. E hó 21-edike helyett 24-edikén, jövő kedden tartják meg a jótételezőkora rendezendő zenészt. E változtatás a közböses zsidóünnep miatt történt. A hangverseny a zenegyűlés fölösztása óta nem élvezett előadásban részesíti a zenekedvelő közönséget.

ságnak a főrendiházban is, de ha a várakozás ellenére az a ház, mely nem állott föl, mikor Kossuth fölött mondatott emlékböszéd, leszavazná a polgári házasságot, akkor újra megünnepelné a Sándor-utca és a Muzem körút környéke és elsőpörné a nép akarat után intézményt, melyet az újonnan bebozsított frissböld, modernböld elemekkel sem birta Tisza Kálmán modernn tenni. Pedig e frissen lüktető hazában, ifjú Magyarországnban nincs helye a reakciónak és ki az árral uszáni nem tud, nem fogja föltartathatni a világi folyását, hanem elmerül az árrban.

De félre a politikával. Budapest most nevetni akar. Még Kossuth Ferencet is megszokta már a főváros. Ha a lapok még nem emlékeztének annyit róla, hogy hol járt és mit tett, már napirendre tértek volna fölötte is. Erezte ezt ő maga is és azért hagyta ott tegnap Budapestet. Nápolyba ment vissza és beavatottkált alighiszik, hogy egyharmar visszajöjjon Magyarországba. Neve oly bilineset rák ezzeire, hogy atyja drága emlékeztetének közeiktázas nélkül egyet sem fogadhatott el a neki fölaljányott diszes állások közül. Pedig pénzintézetek, részvényirtárságok és biztosító intézetek versenyeztek, hogy Kossuth Ferencet megnyerjék. És ő eltávoztott anélkül, hogy tudná mihez fog, ha

Olaszországba érkezik vissza, anélkül, hogy tudná, mily jóvá várá, kire most egy életképes nemzet pillant nagy érdeklődéssel, a rokonszenv minden jelével.

A színházakat most kárpótolja a közönség a Kossuth hetek vesztéségeért. A színházak egymásután adják új darabjaikat és a népszínház legujabb bohóságával a „Klári”-val meg épenséggel trefert csinált. Már őt előadásra elkelt a jegy és Budapest ma csak Klárinak Klárijáról beszél, mely még pikánsabb a Nebántsvirágmal. Elég jellemző, ha eláruljuk, hogy Klári katonaruhába öltözik, hogy férje után leskelődjék és a kaszárnyában — a katonákmal együtt lefekszik aludni. Iztelítőül elég ennyi. A Klárinak sikere még nagyobb volt, mint annak idején a Nebántsvirág és Kury Klára oly szépen játsza e szerepet, hogy az egész színház egy kacagástól visszhangzik és kéz nem marad tétlen, hogy újra meg újra színpad elé hívja a francia szellemesség, báj és pikanteria e leglívátottabb képviselőjét. Ily siker után aligh szenved kétséget, hogy a Klári a népszínházból csakhamar megtalálja az utat a pécsi nyári színház poros deszkáira is.

— **Haksch Emil temetése.** Tegnap délután 4 órakor vitték ki az örök nyugalom helyére H a k s c h Emil ügyvéd, községi bíró, volt 48-as honvédtüzérhadnagy hült tetemet. A temetésen a nagyszámú tisztokon kívül megjelentek: a városi tanácsok, az ügyvédi kamara, a polgári kaszinó küldöttei továbbá a pécsi 48-as honvédegylet teljes számban Szikszay János kir. tan. eln. vezetés alatt. Az elhunyt ravatalára az ügyvédi kamara, a városi tisztikara, a honvédegylet és a pécsi hírlapírók („a volt szerkesztőnek“) tettek díszes koszorúkat. A koporsót ott fektették az elhunyt honvédtüzérnek tisztí kádjára, a menet előtt pedig egy gyászfátyolos régi honvédfászlót vitték. A temést Hanny apátkanonok végezte.

— **Szegárd főgymnáziumot kap.** Hetekkel ezelőtt megirtuk már alapos értesüléseink nyomán, hogy a vallás és közoktatásügyi miniszter a mellett döntött, hogy a Tolnavármegyében létesítendő új állami főgymnáziumot Szegárd kapja meg. Erre vonatkozólag gróf Csáky Albin kultusz-miniszter a következő leíratot intézte Tolnamegye közönségéhez. „56680. sz./1894. Tolnavármegyének közönségének. Dr. Klamarik János tanácsosomnak, a helyszínre való kiküldetéséről hoztam intézést jelentése alapján tudatom a közönséggel, hogy a következő feltételek mellett kész vagyok a törvényhozás előtt javaslataba hozni, hogy Szegárdon az ottani polgári fiúiskola fokozatos megszüntetése mellett, fokozatosan egy állami főgymnázium állítsunk fel: a) a polgári iskola az általam e célra egyidejűleg a helyszínre küldött Pártos Gyula építész tervei szerint az érdekeltek költségén kibővítenéd, butorzáttal és tanszabéri alap-felszereléssel ellátandó; a tanszabéri felszerelés egyszerű s mindenkorra 3000 forinttal megváltható; b) Ugyancsak az érdekeltek részéről a fenntartás költségéhez évi 10000 forint hozzájárulás biztosítandó. A tandíj az állampénztár fogja megilletni. A tárgyalást az ügyben csak akkor folytathatom, ha mindez jogkötelezőleg megajánlott. Budapest, évi 1894. április hó 8-án. Gr. Csáky“. E leíratból is látható, ami különben természetes, hogy az új állami főgymnázium igen tetemes terhekbe kerül. Tolnavármegyének, mint Szegárd város közönségére mert az építkezés, fenntartás és berendezés hozzájárulási költségén kívül Szegárd városnak a polgári leányiskola elhelyezéséről is kell gondoskodni, mely intézet eddig a főgymnázium céljaira átalakítandó polgári iskola épületében talált othont. Reszünkről csak örülni tudunk annak a sikernek, melyet e téren Tolnavármegyének intéző körei annyi évnél céltudatos és lankadatlan küzdelme után kivívtak. Örömlenket fokozza után remény is, hogy az új főgymnázium létesítésével nemcsak a tanulók összeroldása meg fog csapanni a pécsi középiskolákban, hanem a pécsi középiskolákba be nem férő pécsi tanulók is biztos felvétele fognak találni Szegárdon. A szegárdi új állami főgymnázium a szegárdi és tolnamegyei lokalpatriotizmus műve, a pécsi középiskolák elégtelensége pedig a pécsi és baranyai lokalpatriotizmus (?) bűne. A kettő pompásan kiegészítette egymást. Azon ritka jelenséggel van itt dolgom, midőn a pozitív és negatív erők nem semmisítették meg egymást, hanem egy nevezetes eredményt hoztak létre. Csak télen tünyszerből nem lesz semmi, igaz léven az, hogy „nem akarásunk nyögés a vége.“

— **Por.** Most már másodsor szólamunk föl ebben a város ügyben. Igazán borzasztó, hogy városunkban az ember tisztességese ruhában végig sem mehet. Ott hol ma az építkezések folynak, ott lábnyi magasan fekszik a por, ami ugyan rendkívül alkalmas arra, hogy a mellbete-

gek száma szaporodjék, s az orvosoknak nagyobb jövedelmét forrása legyen, de alkalmas arra is, hogy városunknak veszteséget keltsen, s visszatartsa a város iránt egyebként érdeklődő idegeneket a város meglátogatásától. Több helyről érkezett felszólítások engedve hangoztatjuk utólag, hogy történjék már valami ebben az ügyben is. Kérünk különösen sürgős és érélyes intézkedéseket, hogy a drága vízvezeték az utcák öntözésére is felhasználtsék. Egy füst alatt aztán azt is fölémlítjük, hogy a főkapitány ur azon rend. lete, mely szerint a porlángoyokat nem szabad az ablakon kirázni, sajnos, csak írott malaszt. Nem ártana ebben a tekintetben az intézkedések szigorítása.

— **A mohácsi Dunapart.** Mohács egyszerű s mindenkorra megmenekült a kiöntés veszedelmétől. A Dunapart mentén tudvalegyleg föfalat építenek, melylyel egy kilométer hosszú magas partot emelnek. A betonfal építését szombaton kezdték el.

— **Megszűnt lap.** A Budapesten október hava óta megjelenő néplap „Honvéd“ mely az Eötvös-frakciónak volt lapja, tegnap adta ki utolsó számát. Előfizetők hiányában megszűntek a lapot.

— **A Kossuth-émlékbeszédet.** melyet dr. Perls Armin főrabbi az apr. 5-iki Kossuth-gyászintenzület alkalmából tartott, a pécsi úr. hitközség a nagy közönség előtt leendő szeszotázás céljából kinyomatta. Az emlékbeszéd egyik példányát díszkeretben, jegyzőkönyvi kivonat kíséretében *Kossuth Ferencnek is elküldik.*

— **A nótásmetések ellen.** A milánói operett színház impresszáriója pompás modját találta ki, hogyan lehet az előadások végét szörnyen késleltető énekismétlésekkel kiküszöbölni. Egyszerűen megtiltotta énekeseknek és énekesnőeknek, hogy valami dalt ismételn merjenek; az előcsarnokba pedig a következő hirdetést függesztette ki: „Azon urak, kik valamely énekeszámot vagy a ballet egy részét megismételtetni kívánják, szíveskedjenek becses nevüket a színház irodájában bejelenteni. *Előadás után* kivánságukat teljesíteni fogom — heyleik arának újabb lefektetése ellenében.“ Még eddig senki se engedte meg magának ezt a lényűzést.

— **Szerencsés kutató.** Az a hagyományos, szinte példátlanul mondható szerencse, mely Wosinszky Mór hírneves régiségtudósunkat eddig környezte kutatásaiban, Szegárdon is hű maradt hozzá. Alig hogy itt elfoglalta a plébános állást, megkezdte vizsgálódásait, melyeket felves siker követett. Az ugynevezett Porkolab-völgyben ósmagyar temetőre talált és az ásásokat megkezdte csakhamar 26 sirt bontatott föl, melyekben a csontvázakon kívül fegyverek, édenyek, gyöngyök és egyéb ékszerek találtak. Ez ásások napfényre hozták, hogy e völgyön vezetett keresztül a római út is, ami nevezetes lelet, mert eddig azt hitték, hogy az aequinumi út a víz mellett és nem e hegyeken keresztül vezetett. Ezen kívül egy régi templom alapalaira is bukkant Wosinszky, aki e nevezetes lelet-helyen már a napokban nagy apparattal fogja az ásásokat folytatni.

— **Üzletemberek figyelmébe.** *Dunaföldvár* nagyközönségben az országos és helyi hírségi helypénzszedési jog f. hó 30-án nyilvános árverésen fog berbe adni 3 évre. — *Német-Kőr* tolnamegyei közönségben a községhez átalakítási munkára 2014 forint 91 kr. költségvetéssel május 1-én lesz az árlejtés. — *A pinchehy-símontornyai* törvényhatósági közutnak 8100 méter hosszú gyalgútjait szakasza 67764 forint 78 kr. költséggel muttá fog kiegészíteni; mely munkálatokra f. hó 21-ikére hirdet árlejtést a tolnamegyei alispán. — *Misz, Ocsén és Szekárd községek* holt Duna ágában a halászat jogra f. hó 28-ikára

hirdet árlejtést a szegárdi közalapítványi kerületi gazdasági felügyelőség. — *A szegárdi-símontornyai* törvényhatósági közut az uzt-borjádi boltozott átereszmunkalataira 2581 forint 17 kr. költséggel pályázat hirdettetett az alispán által f. hó 21-ére.

— **Jegyző kerestetik.** Bata tolnamegyei községi jegyzője nyugalmaztatván ez állásra a szegárdi főszojabirog pályázatot hirdet. Fizetés: 600 forint kész pénz, lakás, termoföld és legelő, túzóföld.

— **Baranyamegye tiszti főorvosa dr. Mendl Lajos** ma érkezett meg San-Remómból, h6 hetet töltött és ugyancsak ma vette át hivatalát a megyénél.

— **Veszedelmes vakmerőség.** Vasárnap délután a Tettvény borzalmas látványt szerzett egy könnyelmű diák a közönségnek. Valami Márton nevű realiskolai tanuló fölkozott a vendégöl föltt meredező sziklacsucra s ott a szelen himbalódott. Eközben egyszerű elvesztette az egyensúlyát s hanyathomlok bukkott le a mélységbe. Az emberekben, akik mindezt látták, elhült a vér s borzalommal siettek arra a helyre, ahol a fiú leesett. Szerencsére néhány bór — és ruha — folytonossági hiány kivételével nem történt baja a vakmerő diáknak.

— **A „Fehér farkas“ más kézen.** Híres korcsmáj budai külvárosnak a vásártér és országút sarkán álló „Fehér farkas“ vásári vendégfogadó. Ez a sok vihart látott korcsmát most Spitzer Jakab pécsi kereskedő vette meg 25,000 forint.

— **Új árlejtés a nórámunkákra.** Emleltettük, hogy a kórházbizottság hogyan intézkedett az iszaply kiépítésének a különféle iparosok kezére való bizása dolgában. Ebben az ügyben most újabb intézkedés történik. Az ács és az asztalos munkákra, mivel az előbbi árlejtés feltételei változtak, új árlejtést hirdetnek, illetve e dolgban újra összehívják az illető iparosokat. Az asztalos munkánál kettéválasztják a parkett-szállítást az egyéb munkáktól s e kettőre is külön keresnek vállalkozót.

— **Az új színház** építése most nagyon cífirán halad előre. Ahogy egy falat fölig fölépítenek, moshova kell vonulniok a kömivészeknek, újabb munkába kapniok; mindentűt végeznek egy kicsit s lassan lassan elkészülnek vele egészen. Most a külső és belsővakolást végezik, ahol ez lehetséges; a nézőtérben s a színpadon most t. i. abba kellett hagyniok a munkát, mert ott a leendő túzfal alá épített roppant boltíveket száradni kell hagyni, s majd csak azután építhetnek rajta tovább. Ilyen nehézségek miatt a többi iparosok se dolgozhatnak egyfolytában. Elül a fronton a nagy kupolát építik az ácsok. A színházban jelenleg naponta 250—260 ember dolgozik; köztük 72 kömivés, ezek mellett 37 gyerek, 110 leány és asszony, továbbá 18 napszámos, átlag nyolc ács, 2 inasal, 3 bádogos és három vasmunkás.

— **A jámbor állat.** Lőszemlét tartott ma a 8-adi honvédluszárv ezred s ez alkalommal a gazdáknak tartására és hasznélvezetre kiadott honvédlövőkész is megvizsgálták. A káptalan uradalmához tartozó köesényei pusztán alkalmazott egyik kocsis, Körösztós Samu nevű, mikor a kezesre bízott lovat el akarja jártatni a bizottság előtt, nagyon hosszúra fogta a kötföket. Az egyik huszárömester rá is szól, hogy nem jól vezeti a lovat, az meg találja rugni, mire a hetyke kocsis azzal válaszolt, hogy még hosszabbra erőszette a kötföket szarát s odaszólt: „Nem bínt ez a ló engem, jámbor állat ez.“ Abban a pillanatban a ló kirugott az új sújtotta kéjén a kocsist, hogy ennek a ballákapokkájt összezúzta s abból a fogak sorra kipyotyogtak. A szerencsétlen kocsist a városi közkórházba szállították.

— **Magyar tábornok a közös hadügy-miniszteriumban.** Midőn megirtuk, hogy *Zsoldos* Ferenc tábornokot a honvédségtől a közös hadügyminiszteriumba helyezték át csoport főnöki minőségben, nem tulajdonított hírnekek senki valami nagyobb fontosságát; most azonban azt a hírt kapjuk, hogy egy csoport főnöki hely a közös hadügyminiszteriumban állandóan egy, a honvédségnél szolgált magyar tábornok által lesz betöltve, a ki a delegációban az esetleg magyarul nem tudó közös hadügyminisztert fogja képviselni.

— **Visszaköltözés az apai házba.** A fiatal báró, dr. Fejérváry Imre, a honvédségnél fia, a ki ifjú neveléséig a főváros pesti oldalán lakott, vissza költözött édes atyjához a honvédségnél palotába. Szolgálaton és mihezátartás végett mindazonok, a ki a honvédségnél állítólagos lemondásáról szóló híreket közlépnek szerették venni.

— **A májusi előléptések** nem lesznek oly rózsásak, mint ezt a bekérések után hittük volna. Így például csak 20 főhadnagyszal az osztály századosi előléptetve. No de a mit május nem hozott meg, meghozhat november.

— **Athelyezések a honvédséghez.** Már a múltkor jeleztünk, telegrafálta katonai tudósítónk Budapestről, hogy a honvédségnél érdekes újítások várhatók az előléptések után. Így L. a b a n Rudolf ezredes, a 23-ik es. és kir. gyalogezred parancsnoka a honvédséghez helyezték át. Az ezredesi mi pécsiék nagyon jól ismerjük, mert itt szolgált háziezerdünkben s itt érte 1890. májusba ezredessé való kinevezése. L. a b a n igen képzett katona, a bécsi es. és kir. hadiskolában volt sok éven át tanár; a honvédség csak nyere, ha ily erők jönnek át a közös hadseregtől. Laban pozsonyi magyar ember.

— **A városi bagatellbírói állás** Haksch Emil ügyvéd elhalálása által megüresedő, helyettesítés által már a legközelebbi napokban be fog tölteni, még pedig, mint értesülünk, N. e m e t h Béla ügyvéd által, ki a megyei ülnöki állásra is pályázott.

— **Visszabályozás.** A „Fekete víz” szabályozási munkálatai remélhetőleg már ez év őszén befejezést nyernek, legfeljebb az egerszeghi víz marad fenn a jövő évre. Befejeztetvén e munkálatok, a Fekete vízi társaság a csatorna fontartása céljából legközelebb újja alakul. Ha a régi tengeri kigyót képező ügy lekerül a napirendről, alighanem a Karasica folyó szabályozása kerül napirendre.

— **Katonák a templomban.** A katonai parancsnokság nemesak a katonák testi, hanem lelki művelését is szívén hordja, a mit leginkább bizonyít ama tény, hogy tegnap délután 3 órakor a pécsi helyőrség összes legénysége W. a r l százados vezetés alatt a belvárosi plébánia-templomba vezényeltetett, hol M. a g e n h e y József belvárosi plébános felkérésére beszédet intézett a katonákhoz, eköz hazafiasra, testvériségre, egymás és fejjelvalóik iránti szeretetre, egyúttal a vallásosság fejlesztésére buzdította.

— **Visszalépett szerkesztő.** *Rezbányay* János a „Pécsi Közlöny” szerkesztője a napokban adta be lemondását a szerkesztőségről. A lemondást, mint értesülünk, elfogadták, utódját illetőleg azonban még nem történt megállapodás. K. a s z a József jogtanár és K. o z á r y Gyula ügyembi hitványokot emlegetik irányadó körökben, mint kik közül az egyik a visszalépett szerkesztő helyét fogja elfoglalni. Bizonyosat ebben a dologban azonban még nem tudhatni.

— **Halálhíres.** S. e h w a r z Lipótné sz. Breier Janka tegnap délután 55 éves korában meghalt. Temetése f. hó 18-án d. n. 4 órakor lesz.

— **Flatal karmester.** Riepl Vilmos — Riepl Gáspár 52-ik gyalogezred belső karmesternek fia, kinek balesetéről annak idején megemlékeztünk — az Aradon állomásozó, II. Lipót eszászár nevét viselő 33-ik gyalogezred zenekarához karmesternek nevezetett ki.

— **Hymen.** B. á t e r János tőfújással (Somogy megye) tanító oltárhoz vezette Aparon Bitter Katia kisasszonyt. Az esküetést Bitter Illés cist-rendű áldozár végezte. — T. o m k a Sándor bakóczi közalapítv. tisztartó leányát, Saroltát oltárhoz vezette f. hó 14-én. M. e z e i Gyula m. övári gazdasági akadémiai tanár. — S. o n n e n f e l d Lajos b. sellyei kereskedő f. hó 15-én esküdtött örök hűségét S. c h ä f f e r Szeréna kisasszonynak, Schaffer Jakab fakeskedő leányának.

— **A legújabb győzteser.** A „Pécsi Újság” levelezője írja: Nemes Sámuel bogdási lakos nejétől két kőbor cigány n. 26 ft 25 kr. értékű ruhaneműt és 6 ft 60 krajcár készpénzt esalt ki azon ürügy alatt, hogy a nyakán levő görvlyét meggyógyítja, mondván, hogy az ajándék maga a győzteser, várjon csak néhány hétig, bizon meg fog gyógyulni. A rásejtett asszony várt és mikor végre megunta a várakozást és a gyógyulásnak semmi nyoma sem mutatkozott, elmondta férjének a különös győzteser történetét. Nemes jelentést tett a esendőségnél, mely kiderítette, hogy az ámitók Androvics Katalin és Kovács Róza iváni cigányok voltak, a kinek az ellopott ruhaneműket meg is találták. A tetteseket az iváni előjáróság letartoztatta.

— **Önkéntesek párjába.** S. z a r v a s Imre egyéves önkéntes, kinek párjával értesítetünk olvasóinkat, úgy látszik föl fog gyógyulni veszedelmes sérüléséből. Most már bebecsájtká bete ágyához édes atyját. A sebzés láz is esatlakozott és a beteg hófoka 30 foknál van. A krízis még nem következett: be, de most már fokozódik a remény, hogy sikerülni fog a sebesültet életben tartani.

— **Allami segélyek.** A vallás és közoktatásügyi miniszter, mint értesülünk, *Tváscsik* Sándor báni, *Milics* Cvetkó dárjai és *Magyarovics* Urós lipovai görögkeleti lelkeseket 60–60 frtnyi állami segélyben részesített. Hasonlóképen *Osztovics* Ilona és *Magyarovics* Driginya görögkeleti lelkesek özvegyeinek is jutott 60–60 frtnyi állami segély.

— **A próbáhasság szerzőjének esküvéje.** Budapestről táviratozta tudósítónk: G. e r ő Károly, több népszimna, vigjáték, és az oly nagy sikert elélt Próbáhasság szerzője ma delben kivételosen a valódi házassággal ismerkedett meg. A dohánnyat ízr. templomban esküdtött örök hűségét. S. c h e r m a n n Adolf leányának, Schermann Emmynnek. A templomot a legelőkelőbb fővárosi ör, hirlapíró és színesvilág színtülig megtöltötte és színesekívánataival halmozta el Gerőt.

— **30.000 frt. adó visszatérítés.** Lehetsen! fogja mindenki mondani: Pedig ez nem szemtelen álom; nyitott szemmel olvastuk a *Szegárd és Vidke* című lapban, hogy ilyen is megtörténik a földön. Ha a nevezett újságnak hinni lehet — s miért ne lehetne? — úgy a szegárdi védgát-társulat adójából, melynek restituciója már régen kérdés tárgyát képezte, Lingauer Jenő miniszteri tanácsos szerint ki levőven személyesen tárgyalt ez ügyben, nem kevesebb mint 30,000 frt visszatérít.

— **Apró hírek.** Tallán Gyula, Somogy megye főispánjának leányát: Ilonát oltárhoz vezette Kaeskovics Lajos főszolgabíró Kaposváron. — *Süveg* János kaposvári törvényeszkü aljegyző ugyanoda jegyzővé nevezetett ki. — *Chernellák* Chernel Ignác

nyugalmozott törvényeszkü bíró meghalt Kaposváron 87-ik évében. — *Schleming* Radó nyugalmazott községi jegyző meghalt Nagy-Székelyen 83-ik évében. — *Dejavits* Ferenc bonyhádi kereskedő esdőtét mondott. Tömeggondnok dr. S. c h w e t z Antal.

Mufti és dervis.

— Salem alejkum.
— Salem alejkum, jámbor mufti! Honnan, hogy ily porosan vagy.
— Oh jó dervis, én nagyutról jövök. Nyugaton Európában voltam.
— Ne mondd! Hát aztán mit láttál te Európában?

— Hát fiam voltam egy városban, melynek szép fekvése, gyönyörű vidéke s egészséges levegője van....

— Oh, szeretnék én ott lakni.
— Várj csak fiam! A város a hegy oldalán fekszik, fölötte az erdő koszoruzta hogy terjesztí védő karjait az azul kezég felé....

— Oh hisz ilyen lehet a menország hetedik emelet! Miért nem lehetek én ott?
— Allah borotváljon meg! Várj míg a végére érek, akkor sóhajts. Amint mondam: gyönyörű város még gyönyörűbb leányai....

— Oh!
— Veszítsd el a szakalod felét! már megint közbe sóhajts. Végig mentem az utcákon, hát — oh írózat — igazihű müzümán csontvázakat találtam a kövezetebe szorulva a Hedszrától számított 1060. adik évől. Megborzadva futok el oylan nemű bajt szereztem a lábamom amit az ott lakók tyukszemnek neveznek. A piszkos vizet vezető folyókon a város népei yacht versenyeket rendeznek.

— Nagyban épül a város, bontják a házakat s az éhes ember a portos is jölkéhatik, amit az utcán kell nyelnie.

Jámbor teherhordók lökődik le az embert a gyalogjárórl... Az utcák szükek és gyönyörűen girbe-görbék — Oh!....

— Mit te még mindig sóhajtsz? Megérdemelnéd, hogy Allah a paradcsomból Pécsre számúzom.

P.-x.

Városi ügyek.

— **Rendőrbiztosaink.** A városi háztartástól mind nagyobb igények kielégítését várják, mert az igények folyton szaporodnak és fokozódnak. Volt alkalmunk már nem egyszer ilyen szükségos reformokról megemlékezni, de napontként új és új kívánalom merül föl. Így a legközelebbi napokban egy magántársaságnak ugyan, de közeletlen illetékes szereplő előtt felmerült a városi rendőrbiztosok állásának nyomorúságos volta és valóban ez nemcsak magánkörben, de a teljes nyilvánosság előtt is megszívlelté érdemel. A rendőrbiztosok minden előléptetés és osztályozás kitátsa nélkül a régi szervezési szabályzat alapján ma is 600 forint évi fizetéssel láttnak el. Hivatalos kötelességük azonban mindig nagyobb, kényesebb lesz és emellett kénytelenek gyakran, hogy inkognitójukat megőrizzék, a város rendőrtartásának érdekében külön költségeket is tenni. Jutalmazásra vagy rendkívüli költségekre pedig a rendőrség nem bír rendelkezési alappal. Majdnem minden állás változott szervezetében vagy díjazásában, csak a rendőrbiztosé nem, hiszszük, hogy legközelebb rájuk is kerül a sor. Magának az állásnak szervezése is elhihető, miről azonban alkalmilag fogunk megemlékezni.

— **Vizvezeték és csatornázás.** Nagy hiba volt nálunk, hogy külön választottuk

TÁVIRATAINK.

Szilágyi miniszter gyásza.

Kolozsvár, április 17. (Eredeti távirat.) Szilágyi Dezso igazságügy miniszter itt elhalt testvérének temetésére Kolozsvárra érkezett.

A polgári házasság törvényjavaslata.

Budapest, április 17. (Eredeti távirat.) Dacára Szilágyi miniszter távollétének a ház folytatja a polgári házasságról szóló törvényjavaslat tárgyalását, melynek befejeztével harmadszori olvasásban előreláthatólag holnap végleg megszavaztatik. A javaslat azonnal fölmegy a főrendiházhoz, hol szintén még áprilisban napirendre kerül.

A tárgyalás befejezése.

Budapest, április 17. (Eredeti távirat.) A képviselőház mai ülésén a házassági javaslat részletes tárgyalását lelkesült éljenzek között befejezték.

Püspöki konferencia.

Budapest, április 17. (Eredeti távirat.) A püspöki kar jövő pénteken konferenciára gyűl össze a bíboros hercegprímás budavári palotájában. A tanácskozás tárgyát az egyházpolitikai helyzet, a kongruakérdés és azon folyó ügyek fogják képezni, amelyek a legutóbbi konferencián nem nyertek elintéztést. A tanácskozáson a pécsi püspök is részt fog venni.

Veszedelem anarkista elfogatása.

London, április 17. (Eredeti táv.) Polti Francesco olasz anarkistát Londonban elfogta a rendőrség. Lakásán vegyi szereket és anarkista irományokat találtak. Polti barátja volt a guemoichi merényletnél szerencsétlenül járt Bourdin anarkistának. Polti elfogatása folytán további elfogatások is vannak kilátásban, melyek Párisra is kiterjeszkednek. Az elfogott zsebében bombát találtak. Kétségtelen, hogy Londonban nagyobb merényletet tervezett. A lefoglalt levelezés nagy összeesküvésnek vezetett nyomára.

Hivatalos árfolyamok jegyzései a budapesti áru- és értéktözsden.

(A Pécsi Ujság eredeti távirata.)

Április 17.	Pénzh. árf. o. é.	
1. Magyar aranyáradek 4 ^o o	113. --	
2. Magyar koronáradek 4 ^o o	95. --	
3. Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 ^o o	125.50	
4. Magyar vasuti kölcsön ezüsten 4 ^o o	102. --	
5. Magy. k. vasut áll. kötv. 1876-ból	123. --	
6. Magy. földterhem. kötvény 4 ^o o	95.50	
7. Italmérsi gy. megváltási kötvény	100.25	
8. Horvát-szlavon földterhem. kötvény	98. --	
9. Magy. nyerebmérsorsrügy kölcsön	152.50	
10. Tiszaszab. é. szegedi sörigyekölcsön	121.25	
11. Osztrák hiteltét. papírban	98.50	
12. Osztrák áradek ezüsten	98.25	
13. Osztrák áradek aranyban	119.25	
14. Osztrák koronáradek 4 ^o o	—	
15. 1866. évi osztrák államsorsrügy	145.50	
16. Osztrák-magyar bankrészevény	100.00	
17. Magyar hitelbank-részevény	101.25	
18. Osztrák hiteltét. részvény	351.80	
19. Osztr. magy. allamvasut. részvény	342.25	
20. 20 frankos arany (Napoleon'or)	9.92	

21. Német birodalmi márka	61.15
22. Londoni vista	124.90
23. Párisi vista	49.55
24. 20 márkás arany	12.24

Időjelzés: enyhe, délen csapadék nyugaton csapadék.

(*) A Déli Vasut vicinális vonalain — mint értesülünk — nagy változások fognak történni. Az igazgatóság különböző reformokat tervez, amelyekkel már a legközelebbi időben részben meg is valósítanak. Mindenekelőtt a vicinális vasutak jóvelmezőségét akarják emelni s evégből a kiadások redukálását, illetőleg a kezelés egyszerűsítését tervezik. Az olaszországi, de kivált a lombardiai vasutaknál helyesnek bizonyult rendszer módjára, minél kevesebb alkalmazott akarják a vasuti szolgálatot ellátni, ami a kezelés egyszerűsítése által válnék lehetővé. Az igazgatóság egyik főhivatalnoká máris elutazott Olaszországba, hogy az ottani bevérendéseket tanulmányozza s aztán a Déli Vasut vonalain is alkalmazza. Ezenfelül tervez van, hogy a vicinális vonalokon a jelenlegi gőzér helyet, ahol csak lehet, a villamos erők alkalmazzák. Ez irányban is a legkomolyabb tanulmányokat végzi.

(*) Országos állatvásárok április és május hónapokban Baranyamegye területén s a közel szomszédban a következő helyeken és időben lesznek: Mohács április 17, Baranya-Mágyos április 18, Harkány április 23, Kéménd április 30, Ráe-Kozár május 1, Maiss május 1, Baranya-Sellye május 1, Szabad-szent-király május 2, Hosszu-Hetény május 2, Herceg Szőlőss május 4, Sásd május 7, P é c s május 6—12-ig, Német-Bóly május 16, Bükkös május 21, Duna-Szekeső május 21, Göröcsény május 25, Siklós május 28.

PÉCSI SZINKÖR.

Holnap, szerdán, április 18-án
Mongodin ur felesége.
Franciaibóház 3. felvonásban. Itak Blum és Foche.
Fordította: Fenyéri Blum.

S z e m e l y e k :

Mongodin	Follinus.
Rosalie, neje	Szakácsné
Lucien	P. Kovács M.
Clorinda	Kézdí Juliska.
Tongerolles R. festő	Szakács
Rabocan Savinnieu	Balla
Berneret	Peterdi Sándor
Francois	Erdélyi M.
Kerületi prefet	Bognár
Csendör-kapitány	Bertalan

Kezdeto fél 8 óraker.

Köszönet-nyilvánítás.

Mélyen megszorodott szívemen érzett hálaival köszönöm meg Pécs sz. kir. város tisztikarának, a pécsi ügyvédi kamarának, a 48-as honvédek pécsi egységének, a pécsi hírlapíróknak s mindazoknak, kik felejtethetetlen, szeretett férjemnek, Istenben megboldogult

Haksch Emil-nek

halála alkalmából az elhunyt koporsójára koszorut küldötték, kihált teteimet utolsó útjára kísérték, vagy részvétüket más uton fejezték ki s ezáltal végteletlen fájdalommban vigasztalásomra siettek.

Pécsert, 1894. ápril 17.

Az elhunyt özvegye:
Haksch Emilne Pfuifsch Jozefa.

a vízvezeték és csatornázás létesítését, mert a vízvezeték csatornázás nélkül ép olyan fél munka, mint a csatornázás vízvezeték nélkül. Unikum dolog is az, a mit mi pécsiek megeselekedtünk, hogy t. i. vízvezetékkel láttuk el a várost és a csatornázás létesítését csak akarjuk, de eddig komolyan ennek megvalósítására senki sem gondolt, különben lehetetlen volna, hogy azon pécsi szakértők, kik egy év előtt küldettek a város által külföldi tanulmány utra, utazásukról még máig sem tettek jelentést a közgyűlésnek. — A r a d o n most létesítik a vízvezetékét és csatornázást egyszerre és legközelebb megkötik két éggel a szerződést, mely cégeknek mindkét munkalatt 2 év alatt be kell fejezniök. Tanulhatnánk Aradtól.

Színház, irodalom, művészet.

*. **A bubos pacsirta.** Az újságot olvasó közönség figyelemmel kíséri a külföldi dramairodalom termékeit is, különösen akkor, ha azok átlikék az ország határát és budapesti színpadon találtak otthonra. A népszínház volt az, mely a „Haubenlerche“ című Wildenbruch-féle színművet lefordította és a közönség hálaán fogadta, hogy eredeti hivatásától eltérve a munka ünneplésének is megnyitotta a színpadot. A szindarabnak mely tegnap este került minálunk színrre, érdekes előzménye az, hogy a német császár rendelkezése készült, ki a szociális problema megoldását kezébe akarta annak idején venni és Wildenbrucht bízta meg azzal, hogy egy színművet teremtson, melyben a munkaadó és a munkás közötti viszonyt némiképp idealizálva domborítsa ki. Rendkívül érdekes szindarab ez, a „Bubos pacsirta“, ki dalával, celenkségével megalatja az utat urához, a gazdag gyároshoz; érdekes maga a gyáros, ki a munkást magával egyenragunak tekinti, jellemző a könnyelmű fiszer, a gy ros öcsese, a nagyvárosi rue typus és kitünően van megrajzo va a vén gyári munkas, ki az újságból meriti szociális-technik meggyőződését, a gazdagok iránti gyűlöletét, mely azonnal fűsbe megy, mihely ő maga is azt gondolja, hogy most már ó is a jó modhoz jut. Az aréna igen szép közönséggel telt meg, mely rendkívül érdeklődött az előadás iránt; a bonyodalom leköttete a közönség figyelmét és kíváncsian várta a megoldást, mely azonban ki nem elégítette. Fokozta az előadás sikerét a jó előadás, a mennyiben valamennyi szereplő foladatának magaslaltán állott, annyira, hogy kifogást egyáltalában nem emelhetünk. Első sorban állott K a l m á r Piroksa a címszerepben, annyi kedvességgel, melegséggel és természetességgel alakította a gyári munkás leányt, hogy a közönség a gyáros vonalmát megérteni és indokolni tudta. F o l l i n u s Aurel az öreg munkásiban oly szerephez jutott, mely megfelel alakító képességének. Kizöldozott, minden apróságra kiterjeszkedő alakítás volt ez, melyet Follinus legjobb szerepei közé számíthat. P e t e r d i Sándor kései szerelmét a szerepben megkívántatott kor mérsékletével, a higgadt gondolkodású ember nyugalmával adta. Szakács mint merítő munkás híven adta a felszög, derék, becsületes és szerelmes munkást, hasonlóképp Balla a könnyelmű uracot. Sz i l á g y i Bellának se hideg, se meleg szerepe alig adott alkalmat tehetségének érvényesítésére. Érthetetlen a szerep és játéka azt nem tehette érthetőbbé, B o d r o g h i n é olyan mama volt, mint a többi, az ugynevezett realizistikus irányhoz tartozó mamák. Az összjáték elarulta, hogy színészeink nagy gondolat fogtak ezen minden körülmény közt érdekes utjónság előadáshoz, mely azonban a fölvetett problemát megoldani képes nem volt. —el.

Pécsi ipartelepek látogatása.

— A „Pécsi Ujság“ saját tudósítójától. —

A milleniumi kiállítás érdekében a pécsi-kerületi nagybizottság elnöke Károly Kálmán főispán s ugyan e bizottság alelnöke Littyé Jozsef pezsgőgyáros eléggé nem dicsérhető tevékenységet fejtenek ki. Mint már említettük, **Daróczy Aladár** dr. főispáni titkár és **Záray Károly** dr. iparkamarai titkár kíséretében most sora járják a pécsi nevesebb ipartelepeket körül hegyre megszemléltek annak minden zeg-zugát, megmargarizálták a berendezéseket, ezek előnyeit és hátrányait s készséggel hallgatták meg a gyárosok jogos panaszait és kívánalmait, melyek — mert hisz Littyé József mint a kereskedelmi és iparkamara elnöke is szerepel s a derék titkárával egyetemben a látottakat és hallottakat az ép most készülő évi jelentésében a kamarának mindenesetre értékesíteni fogják — így az illetékes helyre eljutva, a bajok előreláthatólag orvosolva lesznek. Ezenkívül kiváló erőfolyt s megnyerő modorukkal nagyban animálják a gyárosokat, hogy a nevezetes milleniumi kiállításon minél tekintélyesebb részt vegyenek, főtevévük lévén eme kiállításon a pécsi kiállított reprezentációját minél impozansabbá tenni. A fáradhatatlan, önzetlen, hazafias munkát végző derék elnökök, a mint egyik a Zsolnay hatalmas, világraszóló gyártelepét tekintették meg, majd pedig Scholz új sörgyárára látogattak el. Különösen meglepte a társaságot a Zsolnay gyár sokoldalúsága, mert a mellett, hogy mindig újat és újat produkál, szemképrázatos dolgokat, értékes dísz tárgyakat, kedves kis escesbecskéket hoz a piacra, igazán lázas tevékenységgel gyártja a használati cikkeket egész sokaságát a legapróbb, a legegyszerűbb tárgytól kezdve a legkomplicáltabbakig. De mert esaknem minden alkotása messze innen a fővárosba, de legkivált a külföldre kerül, igen helyén való Littyé amaz ideája, hogy készítsen egyszer valami nagyobb szabású dolgot Pécs számára is, hadh' hássa az az ide tőle még idegen még mielőtt a gyárba eljuthatna, hogy mit tud létesíteni, ugyszólván semmiből a visszazorgalom, a kitartás, a munka — egyetlen ember munkája s éppen itt, ebben a mi kedves, de annyira és annyiszor kiesinyléssel emlegetett s mindenekelőt elfeledett szülővárosunkban. S hogy a város tegye meg erre a monumentális dísztergára a megrendelést, azt is csak heyleselni tudjuk. Az ifjú Scholz Antal új sörgyára is nagy meglepetést keltett, bár éppen a főispán volt az, a ki oly érdekléltséget viseltek még az építkezése idején, hogy alig tudott el hét, melyen a telepre nem rándult volna, élvezettel nézve, mint emelkedik az a szép telepre városunk büszkeségére. S mégis alig győzték bámulni azt a mintaszéri alkotást, mely messze vidéken ritkítja pártját. Alkalmuk volt meggyőződni azokról, a gyárosra véghetetlenül kellemetlen, bántó állapotokról, melyek a sör gyártásánál olyannyira megjelenhezik, akadályozzák: a pezsgőgyörök szakadatlan, a vérig bosszantó ellenőrzéséről. Nem rakhatnak tüzet, nem vehetnek igénybe anyagot, nem folytathatják a munkát s nem fejezhetik be azt mindaddig, a míg erre közegek a legmesszebb menő ellenőrzést nem gyakorolják. Allandóan ott vannak a gyárban s mégis rögtön lepelestelenek mindent, a mint a munkát, a főzést befejezték s ismét csak ók szedhetik le ezt a megakasztó bilincset. Más államokban ellenőrzik a főlhasználandó anyagot, vagy pedig a kész sör, evidenciában tartva, hogy mennyi árut visznek eladásra s ez uton szabják ki az adót; de itt a gyártást sör lesz megadó-

zatva, mennyisége és szesztartalma után s ha bár mekkora mennyiség megy is bármilyen ökből tönkre, vagy bármennyi kullódik el haszon nélkül, az adó erre is kiróva marad. Hát ez tőrhetetlen állapot, a melyen segíteni kell. Bueszazsákor szívből gratuláltak a tulajdonosnak s a főispán azzal az öhajással hagyta el a gyárat, hogy bár legalább még egy tucat ilyen Scholz Tonija akadna a városnak s akkor nagyot lendülne a bizony még eléggé hátramaradott iparunk.

A mult szombaton a Höfler-féle börgyára került a sor. Nem sokat reméltek feltalálhatni abban az elhagyott régi vasgyárban, de annál nagyobb volt a esodálkozásuk, mikor abba a hangyaszorgalommal létesített nagy ipartelepebe bepillantani módjukban állott. Érdekes, hogy ez az eredetileg vasgyár még a negyvenes évek elején épült s **Kossuth Lajosnak**, most már nemzetségük nagy halottjának köszönte a létrejövését. Kossuth még mint ügyvéd, minden haszon nélkül, teljesen önzetlenül fáradozott a gyár létrehozása körül s 6 maga rekvirálta kiváló ügynökei után Angliából és Belgiumból a legjobb munkásokat s oly berendezéssel látatta el a gyárat, hogy az egész monarchiában, sőt messze azon túl nem volt párja a csetnek-pécsi vasgyárnak. A szögkalapácsa meg akkora volt, hogy ahhoz fogható Belgiumon kívül, egész Európában nem volt található. S hogy ez a vasgyár, melynek részvényesei 24—25 százalék jövedelmét élveztek, utób' mégis prosperálhatott, főleg a rossz és drága közlekedési eszközöknek róható föl, mert a vasat Nóríadmegyéből kellett ide szállítani s ezenfölül az erősen kéntartalmú pécsi szén sem igen volt alkalmas. Sok vajudás után aztán teljesen abba maradt a munka, migsem a pusztaságra vált szomorú falak között a Höfler testvérek meg nem kezdtek a munkájukat. Az előkelő látogatók rendkívül nagy érdeklődéssel néztek a nagy haladást, mit a börgyárnyas terén ezek a fiatal emberek elérték. A kalauzoltak a három Höfler testvér: János, Jakab és László vezeték s hozzájuk esatlakozott **Krasznay Miklós** dr., a cég ügyvése is. Az egyes termek szinte ilyestjő nagyságuk, akárhány van, melyben a mi Hattvny termék bátran ténára kerekedhetnek. Előbb az áztató kádakkal tett terembe mentek, hol a vízbe és mészebe áztatott büröket kopasztják, majd a eszró helyiségsébe, a gépházba s az ültető kádakhoz kalauzolták őket.

Meglepéssel hallották, hogy mily óriási tőkét rejtenek magukban ezek az igénytelen, semmit sem mutató kádak. Van vagy 80 eszrókád, mindegyikben 1—2000 forint ára bír s közel 50 ültető kád, mely utóbbiakban mintegy 120—150 darab bür fcsyk gyubasizst közé rakva, úgy, hogy egy-egy ülő kád 6—7000 forint értéket képvisel és nem kevesebb, mint 6—8 hónapig kell a bürnek így érintetlenül feködni. Ilyen formán maga a feldolgozatlan nyers anyag több százezer forintra rug. A eszróból kijövet éppen egy koszi talpat mászáltak a hídmerlegen s hamarosan kiszámították az értéket: kerek kétezer forintot tett ki. Nagy érdeklődéssel néztek a kikészítő műhelyekben lévő mángoló-, tasztó- és hasító gépeket s különösen ez utóbbi jár nagy hasznossal, mert e nélkül a nyers bürrel ennek előtte csak hasznavehetetlen bürhulladékok kaptak, míg ezzel a hasító-géppel oly szípen szedik a felös bürreteget, hogy azt, bár jóval silányabb, mégis igen jól értékesíthetik. Eme leválasztott bürdarabokból készülnék azok a néha megfőlenen öleső cipők. A szarítóba már csak úgy pillantottak bele, mert az 50—60 °C. m. legbe, a melybe bár van munkás, a ki benne állandóan dolgozik, nem igen kívánczok az

ember. Még a finomabb bürök érdekes készítésí módját szemlélték meg s aztán hosszasan tudakozódtak a gyár forgalmáról. Ma már annyira tőr hódított magának ez a gyár, hogy nemcsak egész Magyarországban és Ausztriában, hanem a külfölddel is igen élénk összeköttetései vannak.

Legkivált kelet felé gravitálnak az árúkkal s a szerb, bolgár, román és török legelőkelőbb piacokat dominálják. Örömmel vettek tudomást a cégtulajdonosok humánus gondoskodásáról, melylyel a munkásai irányában viseltek, mert a Höflerek munkásai (mintegy 100-an) nagy-részt ott a gyárban kapnak lakást, jó részüik ingyen, a többi pedig alig pár forintért, úgy, a mint erre éppen rászólgnak s tudva, hogy a jó munkát itt megjutalmazák, örömmel és vígan foly a munka. A Höfler testvérek és társa cég szintén megígérte, hogy a milleniumi kiállításon méltóan fogják a pécsi büripart képviselni s így az ügyért lelkesedő dízes küldöttség, mint a ki dolgát jól végezte, ezt a szép nagy ipartelepét is kellemes, tanulságos emlékekkel gazdagodva hagyta el.

KÖZGAZDASÁG.

(*) **Tenyészállatvásár.** A tizenegyedik volt az a Tenyészállatvásár, mely szombaton nyílt meg Budapesten s tegnap véget ért. A jury körülbelül 2000 állót főlott mondott bíralatot. A baranyai gazdák tenyészetei közül a következők nyertek díjakat: **Mandl Samu** tenyészete magyar fajta bikáért a második díjat, **Otoacs** a Géza tenyészete simmenthali bikaborjéért a második díjat, **Montenovo** hereg tenyészete a keresztzett fajtáknál az ötödik díjat.

(*) **A magyar leszámítoló- és pénzváltóbank barcói rakatáinak rakatár-kimutatása.** Készlet f. hó 1-én 71,241 mm. 553,750 frt. biztosítási érték. Berakatlási f. hó 1-től 15-ig 11,116 mm. 75,900 biztosítási érték. — Összesen: 82,357 mm. 630,650 biztosítási érték. Kirakatlási 1-től 15-ig 82,351 mm. 92,300 biztosítási érték. Készlet 15-én 68,989 mm. 538,350 biztosítási érték. Részleletés: 30,620 mm. buza, 13,941 mm. rozs 97 mm. árpa, 3687 mm. zab, 13,298 tengeri, 2577 mm. repce, 79 mm. búkkány, 3101 mm. liszt, 838 mm. makk, 752 mm. kifőléle. Összesen 68,989. Barcstelep, 1894. évi április hó 15-én. A magyar leszámítoló- és pénzváltóbank barcói rakatái.

(*) **A Magyar Államvasut és hivatalnokai.** Az Államvasutak igazgatósága — mint értesültünk — május első napján két oly meglepétesben részesíti hivatalnokait, amely egyrészt örömrökre fog szolgálni, másrészt pedig rövidséget okoz nekik. A jövő hónap elején ugyanis a lakbérüket fölemelik úgy, hogy oly lakpénzt kapnak, mint a közhadseregbeli tiszték. Ennek ellenében azonban elveszik legnagyobb kedvezményeiket: az ingyenes jegyeket. Május első napjától nem kapnak szabadjegyet, hanem a rendes menetdíjaknak egy negyedrészt kell fizetniök.

Szerkesztői üzenetek.

W. E. M. A többi sajtóhíva között elcsuszhatik egy névvaló több is. Hogy 5 forint csak 500 kr azt tudja minden kis gyermek, de azért nem ugyan abban a helyzetben, hogy 5 forintért 500 krajcárt adhassunk.

Csuróg. Szívesen vesznék onnét értesítések. **O. I. Arad.** Már hó 12-én elintéztük. Ne tessék kerem túrelmetlenkedni, napilapnál sok dolgot van, és egyikek csak a másik uton lehet elintézni.

Reklámok. Budapest. Ha nincs abban a helyzetben, hogy a lélyt prenumerálja, az előkelő fővárosi kavchézakban megtalálja a lapot.

Felölös szerkesztő és lapulajdonos:

LENKEI LAJOS.

Nyomatott a „Pécsi Ujság“ nyomdájában.

A tavaszi és nyári idényre

dús fölszerelésben a lelegegánsabb párisi és bécsi kalap-
modellek a legjutányosabb árakon kaphatók nálam.

Nagy választék

gyermek - kalapokban, negligé- és utazó kalapokban.

Megrendelések pontosan és izlésesen eszközöltetnek.

Számos megbízást kér mély tisztelettel

KILLER RÓZA
divatárusnő.

Mindenmü nyomdai munkálatok: számlák, levélpapí-
rok, üzletjegyek, borítékok, levelező lapok, táblázatos
kimutatások a legizlésesebb kiállításban, olcsó árakon,
pontosan készítettnek az ujonan berendezett lyceumi
nyomdában.

Püspöki lyceumi könyvnyomda

(FEILER MIHÁLY)

Pécsett.

A legfinomabb minőségü író papírok (legelső rangu
hazai gyártmányok), dobozos diszes levélpapírok, nyom-
tatványraktár papok, ügyvédek, körjegyzők részére,
könyvkötői munkálatok a legjutányosabban beszerezhe-
tők a lyceumi nyomdában.

Mennyegző és alkalmi ajándékoknak

szánt tárgyak szabott gyári árak szerint nagy választékban, rendkívül izléses kivitelben, valódi ezüst és china ezüstműből

5 frttól — 20 frtig

ugymint :

**Felhasználó tálcák majolikabetéttel,
asztali állványok,
kenyérkosarak, gyümölcstartók, étszerek stb.
a legutányosabban beszerezhetők**

SCHÖNWALD IMRE ékszergyárosnál
Pécsét, király-utca, Hattyu-épület.

Uj burgonya

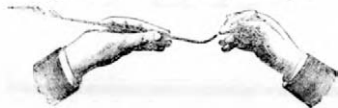
kilója 16 kr

naponta friss, továbbá Carfiol és cukorborsó kapható

MARKUSZ SIMON

fűszerkereskedésében Pécsét, az Irgalmasok temploma 4884 mellett.

Igen fontos találmány!

a „COLUMBUS” cimbalomverőfej.

Az époly fáradtságos, mint alaktalan pamutozást és cörnést felesleges és lezi, a mennyiben egyszerűen reáluzandó a verőpálcára, melyről mindenkor le is húzható; a le finomabb nemezéből készült, a verőpálcákra rásimult és selyemgubó alakú; megszünteti a pam-tozást tomitó hatását s a kelletlenül kopogás helyett kellemes csengő hangokat nyertünk, sőt, a sem passzív el, minthogy es-oligcs kopás után egy kevésbé forgatva, ismét egy-egy verőfejet pótol; ára a verőpálcák mi-ósége szerint: It 2.—, 210. 3.— és 3.50. Külön a „Columbus”-fejek ára 1 frt, feltalálója a **STERNBERG ARMIN és TESTVÉRE** cég. es. és kir. kir. szabadalmatott hárszemp. Budapest, VII. ker. **Koröpesitút 36. sz.** — A „COLUMBUS” cimbalomverő készülékéről kiváló sajtóköz-nyelk elismerő nyilatkozati tuskokotnak 4044

Kivánatra nagy képes árjegyzék cimbalomokról és más egyéb hangszerekről ingyen és cörnéstve.

Köszvény és osziban szenvedőknek eszenél a legutányabb körökben

Horgony-Pain-Expeller

elnevezés alatt diosórlag ismeretössé vált **Tinct. Capsici comp.** ajánlólag legyen emlékeztetve hozva. Ezen népszerű háziszar 25 óta, mint legmegbizhatóbb fájdalomcsillapító beörözölés ismeretes és mindnyájuk által, a kik használták igen kedvelték. Egy hogy további különös ajánlása nem szorul. Üvege 40 kr., 70 kr. vagy 1 f. 20 krajai aron a legutóbbi gyógyszer-tárban kapható. Azonban a „Horgony” védjegyre ügyelendő, mert csak a vörös horgonyval ellátott üvegek valódiak. Ha a valódi Pain-Expeller helyben nem válnak kapható, akkor forduljunk a gyártók gyógyszer-társasághoz: Richter gyógyszer-társ. az arany oszalanhoz” Prágában vagy Tokk Jozsef gyógyszer-társ. Budapeston.

Kóser husvétli borok!

FRANKL IZIDOR

vendéglős

Pécsét, Majláth-tér Reif-féle ház.

Ajánlja a t. közönség becses figyelmébe **kitünő minőségű kóser vörös és fehér borait.**

1 liter 40 kr.